

62120:

62120'S IDEJE: 1973.

TART.: NEPR. KIALL. A NEMZETI GALERIA'BAN
(újságcikk)

Alap

FÖLDKASZI MUTATÓ: BUDAPEST

STATKIMUTATÓ: XXIX

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

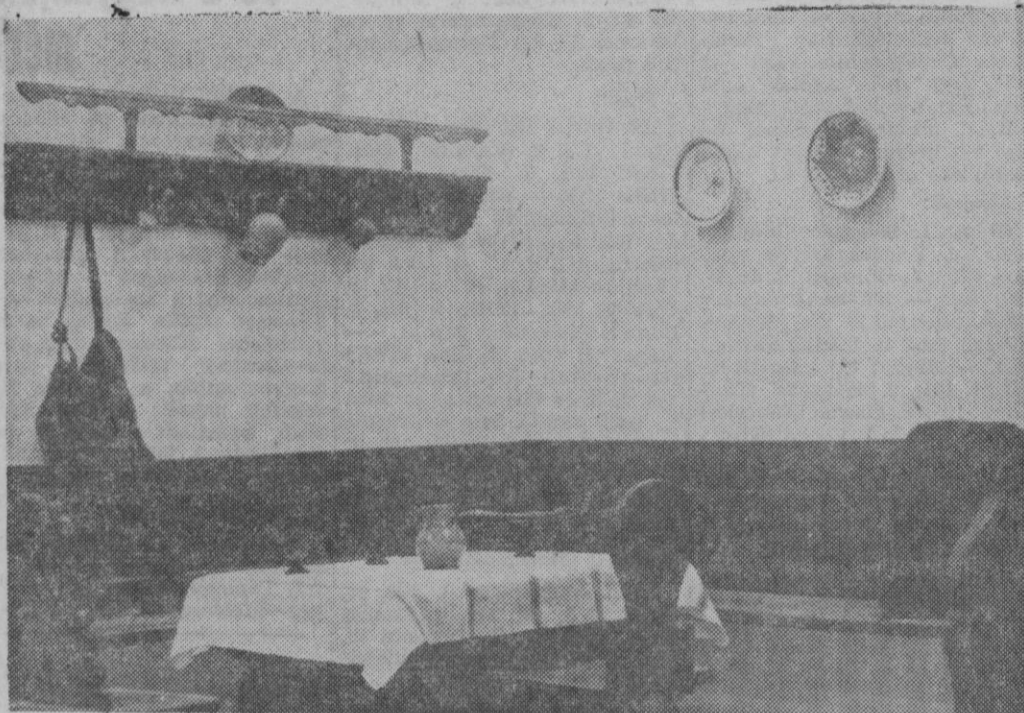
KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRMOZÁS

ÁTVEVETVE AZ ÉRTÉKES LTK. 2386 -> TETELE AVÓL

Micsoda gazdagság!

19 megye népművészeti kiállítása a fővárosban

A kiállítás nézője nemcsak befogadója a termekben látottaknak, hanem egyben értelmezi is azokat. A látvány után az egyik néző így összegezte véleményét, melyet bejegyzett a látogatási naplóba, a vendégkönyvbe: — *Micsoda gazdagság!*

Az öröm, az elismerés szabaddíjt föl ilyen felkiáltójeles elismerést.

A megyék népművészeti kiállítása a főváros egyesítésének 100. évfordulójára ezekben a napokban Budapest leglátogatottabb rendezvénye, melynek a Nemzeti Galéria adott otthont. Az egyik néző szerint a legjobb helyen látható a megyék seregszemléje, ott, ahol néhány méterrel arrább az ország legfontosabb ügyeit intézik. Mielőtt mi is a látottakról beszélünk, a néhány bejegyzéssel érzékeltetjük, hogy milyen elismerésre talált a népművészeti bemutató megrendezésének gondolata. — Köszönet a szervezőknek és dicsőség a művészeknek, akik sokszor nem is tudták, hogy azok. — Kedves Nagyszüleim megmaradt tárgyait az orosházi múzeumnak adom, ott majd fellelhetik dédunokáim is. — Nem találtam meg szülőföldem nevezetességét, a dőri fazekasremekeket. (A szülőföld szeretete szól ebben a véleményben is. Az ismerősök munkáit jobban számon tartjuk, s talán jogos a mondat bíráló indítéka is.)

Gyerekek, általános iskolások közé vegyülve jártam be a tizenkilenc megyét, illetve azok népművészeti bemutatóját. A fővárosi diákok kezében sűrűn mozgott a toll, a ceruza, hiszen a látogatásról be kell számolniuk az iskolában. Néhánnyal szóba elegyedtem.

— Láttál már ilyen témájú kiállítást?

— Még nem felelte a többség.

— Falun csak voltatok?

— Igen — mondták többen.

— Ott sem láttatok hasonlókat?

— Nem — tapadt szívemhez a keserű szó...

Arrébb egy fiatalember szorgalmasan rajzolt. Közelebről láttam, hogy a bajai láda motívumait örökítette meg vázlatfüzetében.

— Milyen célból rajzol itt?

— Egy mesejátékhoz színpadi képet tervezek, ahhoz kell.

A képzőművészeti szakközépiskolás fiú mellett idegen ajkú emberekkel sodródtam tovább. Nehéz a figyelmet csak a kiállított tárgyakra szögezni...

1873-ban a Somogy megyei Fazekasdencsen — más visszaemlékezés szerint a zalai Kisfakos-pusztán — az akkor 29 éves Kiss István juhász borotvatartó dobozt faragott magának. Fedelét, oldalait piros, zöld, sárga, kék és fekete spanyolozással (pecsétviasz-berakással) dúsán díszítette. Ez a régi, díszített használati eszköz szerepel a 19 megye népművészeti kiállításának plakátján és a katalógus borítólapján is. Aktualitása miatt került előtérbe: ugyanabban az évben, amikor Kiss István a borotvatartójával bibelődött, egyesült Buda, Pest és Óbuda Budapestté. Az összecsengő évszám mögött mélyebb tartalomra is emlékeztethetünk: ugyanaz az országos átalakulási folyamat érlelte az egye-

mulón »hajlanak«, ahogy a gyakorlat megkövetelte. Egyetlen bonyolult tárgy, fölösleges túlkomplikálás sincs. Egyszerű gondolatok fogalmazódnak meg a szerkezetben és a díszítésben. Csongrád és Békés népi bútorai ilyenek. Baján a dunai halászok ilyen szemlélettel készítették a varsáikat.

Hajdú-Bihar, Debrecen vásárjelenete a mesteremberek piaci termelését idézi föl mézeskalácsaival és ruházati termékeivel. Veszprém megye a takácsokkal büszkélkedik, nem kevesebb, mint harminc ilyen cég működött ott.

Minden megye igyekezett kihasználni a szűk területet, hogy a legjellemzőbbeket bemutathassa. Talán éppen Somogy kiállítása szegényesebb az összképben, de a lehetőségekhez képest is. A csökölyi fehérgyász kellékei, néhány kopjafa és egy berendezett puritán szoba mellett pár remek faragást és egy szűrt láttunk népművészetünkben...

sítést, ami a népművészet ki-virágzását. Igen: — *Micsoda gazdagság!*

Ez esetben a látottak összefoglalására nem népünk díszítő kedvére hívjuk föl a nézők figyelmét. A tárgyak ezt a tulajdonságukat mutatják amúgy is legelőbb. Magukkal a tárgyakkal is meg kell ismerkednünk ahhoz, hogy gyönyörködésünknek megfelelő alapja legyen. A tárgyak használatra készítése a díszítő kedvvel is jelentősebbet árul el paraszti világunkból, a sokszor névtelenségbe burkolózó alkotókról. Ezeket a tárgyakat a használat fényesítette ki, s ha jól megfigyeljük a fa faragott »rán-

A Magyar Nemzeti Galéria földszintjén szimbolikus tartalmú jelenet és bemutató áll. Néhány népművészeti ruhába öltöztetett bábu körtáncot mutat be. Alattuk a megyék egy-egy jellegzetes viselete, hímzése elkülönítve is az összetartozást fejezi ki.

Képünkön: A zselici lakószoba a somogyi bemutatóból és a mohácsiak »jelenete« a Baranya megyei összeállításból.

Horányi Barna